

Az AGRI Szakbizottság megfogalmazta véleményét az Európai Bizottság javaslatával kapcsolatban.

Lyon, a téma előadója ismertette a helyzetet, álláspontját és módosító javaslatainak hátterét. Az AGRI Szakbizottság képviselői között nincs egységes álláspont a génmódosított szervezetek tekintetében, vannak pro és kontra érveket képviselő politikusok is. Lyon elmondta, hogy a vita során a képviselők nem fognak megállapodásra jutni, de fontos kontextusba helyezni a témát. Lyon szerint a javaslat, amely potenciálisan szolgálhatja azt a célt, hogy nagyobb rugalmasságot biztosítson a tagállamok számára, támogatandó abban az esetben, ha a módosító javaslatokat elfogadják. Jelenleg patthelyzet alakult ki a GMO termesztés korlátozása vagy tiltása, engedélyezése terén. Sok tagállamban a köztermesztésbe vonást jelenleg a védzáradék alapján tudják megakadályozni, ami nem megfelelő. Lyon módosítóiban az egyik alapvető változtatás az, hogy a tiltás vagy korlátozás csak terményspecifikus lehet, mivel minden egyes GMO növény, minden egyes régió és ágazat esetében mások a kockázatok és veszélyek. Általános tiltás bevezetése helyett, ami aránytalan lenne és korlátozná a választás szabadságát is, ágazat specifikus megközelítést kellene alkalmazni. Fontos a gazdák és a fogyasztók választási jogának tiszteletben tartása is: a gazdák szabadon dönthessék el, hogy természetesen- e génmódosított növényt, a fogyasztók pedig hogy vásárolnak-e génmódosított élelmiszereket. Ezért Lyon egy olyan technikai határérték megállapítására kéri fel az Európai Bizottságot, amely megfelelő védelmet nyújt a nem GM gazdák számára, és amely a GM szennyezettségi szintet maximálná. Vannak, akik teljes intoleranciát javasolnak, de Lyon szerint - a dioxinhoz, arzénhoz hasonlóan- a nullafokú szennyezettség elképzelhetetlen. Fontos hangsúlyozni, hogy azok a tagállamok, amelyek ehhez az eszközhöz folyamodnak, legalább három hónappal a hatálybalépés előtt tájékoztassák a gazdákat a tiltásról, annak érdekében, hogy számunkra ez az intézkedés tervezhető és kiszámítható legyen.

Lyon hangsúlyozta azt is, hogy a környezetvédelmi, egészségügyi szempontokat szintén egy közös európai engedélyezési folyamat keretén belül kell vizsgálni. Ellenkező esetben a tagállamok különbözőféleképpen fogják értelmezni azt, hogy mi a veszélyes, mi az egészséges, a kockázatos, ami teljesen bizonytalanná tenné a belső piacot. Tényalapú, tudományos és egységes megközelítést kell alkalmazni. Vannak olyan területek, ahol az EFSA (Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság) hatásköre kimerítő, de az egészségügyi, környezetvédelmi szempontokat közös európai szinten kell meghatározni. Lyon fontosnak tartja, hogy az AGRI Szakbizottság hallassa hangját és részt vegyen a vitában.

Niculescu elmondta, hogy egy olyan állásfoglalást kell megfogalmazni, amely a termelők javát szolgálja. Nem pusztán a GMO növényekről szól ez a vita, hanem az arányosságról, illetve a

szubszidiaritásról is.

Bové kimondta, hogy a tagállamok többsége számára nem elfogadható a Bizottság javaslata. A nemleges szavazók és a tartózkodók arányát figyelembe véve két harmados a támogatás hiánya. A gazdasági normák, szabályok betartása számos kérdést vet fel mind a WTO, a belső piac, mind a biotermelők tekintetében. Az európai közvélemény szintén nem ért egyet a jelenlegi intézkedésekkel: 1 500 000 ember írta alá a GMO szabályozás felfüggesztéséről szóló petíciót, amelyet az Európai Bizottság illetékes biztosához is eljuttattak. A régiók többségében hasonló reakciókat észlelünk. Nem szabad, hogy ilyen nagymértékben eltérjünk az állásponttól, amelyet az európai polgárok és gazdák többsége képvisel.

A javaslattal kapcsolatban Bové szerint aggasztó, hogy mivel a vetőmagok GMO szintje évről-évre exponenciálisan növekszik, bekövetkezhet, hogy végül az összes vetőmagban megjelennek a GMO nyomok. Kategorikusnak kell lenni, vagy igent, vagy nemet kell mondani, mert ha nem így járunk el, akkor a vetőmagok fogják tovább szennyezni a környezetet olyan gazdák részéről, akik nem tartják be a szabályokat. A szabályoknak nagyon szigorúnak kell lenniük, mert visszalépésre utólag nincs lehetőség és a vetőmagok esetében a hatás exponenciálisan jelentkezne. Bové kiemelte azt is, hogy a három hónapos időtáv helyett minimum 6 hónapra van szükség, mert a vetőmagvakat 6 hónappal a felhasználás előtt vásárolják meg. Három hónap esetén a GMO-kat nem lesz lehetőség megtagadni, mert pl. a kukorica esetében a vetőmagot januárban vagy februárban rendelik meg.

Szintén problematikus az együtt termesztés megvalósítása. Néhány tagállamban, ugyan születtek jogszabályok az együtt termesztésről, azonban az alkalmazásuk terén még semmi nem történt. Globálisan és tudományos alapon kell szemlélnünk a témát, és nemcsak a szűken vett mezőgazdasági szempontokat, hanem a környezetvédelmet, a szociális és gazdasági környezetet is figyelembe kell venni.

Agnew felszólalásában emlékeztetett, hogy legalább tíz éve folyik a vita az EU-ban, eredmény nélkül. Az Egyesült Királyságban is megosztott a közvélemény, és jöhetnek a termesztésnek vannak előnyei, sokan GMO ellenesek. A GMO termesztésről minden tagállamnak maga kell döntenie.

Włosowicz egyetértett abban, hogy egyértelmű jogszabályt kell elfogadni e terület szabályozására, de ez nem lehet túl általános, mert a GM mentes gazdák jogait is tiszteletben kell tartani. A tagállamok valójában nem rendelkeznek megfelelő eszközökkel a végrehajtáshoz.

Köstinger szerint a GMO vetőmagvak általános engedélyezési eljárását az importált vetőmagvak esetében is fenn kell tartani, valamint a kiterjedt engedélyezési eljárásnak átláthatónak kell lennie az illetékes hatóságok gyakorlatában. A Bizottság javaslatát tovább kéne erősíteni, főleg a szubszidiaritás elvének tekintetében, ki kell terjeszteni a GMO növények összeegyeztethetőségét, mert az egészségügyi és környezeti szempontok nem megfelelően érvényesülnek. A Bizottságot fel kellene szólítani, hogy egy részletesebb listát terjesszen elő, amely a tagállamok számára megindokolhatja az esetleges tiltást. A tagállamoknak lehetőséget kell teremteni arra, hogy esetenként dönthessenek az engedélyezésről, mert egyébként az engedélyezési eljárás túl bonyolult lenne, és a döntési lehetőségek is korlátozottak lennének. A tagállamok terheit a tudományosan megalapozott vizsgálatokkal lehetne enyhíteni. A határértékek témája egy fontos vitatéma, de a megfelelő információk nem állnak rendelkezésre. A vetőmagok határértéke kapcsán a szabadalmak esetleges megsértésének kérdését is figyelembe kell venni. Az együtt- termesztéssel kapcsolatos felelősséget szintén fel kell vetni, hiszen kellő védelmet kell biztosítani a gazdák számára. A Bizottságot fel kell kérni, hogy dolgozzon ki egy további javaslatot a technikai megoldásokra vonatkozóan.

Häusling szintén kiemelte, hogy egységes álláspontot kell kialakítani. A GMO kritikusainak érvei nem feltétlenül tudományosak, ami nem megengedhető. Kellő tájékoztatás ismeretében kell döntenünk. Häusling a nulla toleranciát nem támogatja, véleménye szerint küszöbértéket kell meghatározni.

Elmondta azt is, hogy nem lenne tisztességes, ha az ellenőrzés költségeit a GM mentes gazdákkal fizettetnék meg.

Rubiks támogatta az előadó álláspontját és a Bizottság javaslatát is, amely véleménye szerint demokratikus és a tagállamok számára valós döntési lehetőséget biztosít.

Smith éles kritikával illette és elhibázottnak nevezte a Bizottság javaslatát. Fontos, hogy a javaslatról az AGRI Szakbizottság véleményt készítsen, és ezt megossza az illetékes ENVI (a környezetvédelemért, közegészségügyért és élelmiszerbiztonságért felelős) Szakbizottsággal. Az európaiak többsége ellenzi a génmódosított szervezeteket, viszont a GM lobbi erőteljes fellépése tapasztalható. Smith szerint megtévesztő úgy tenni, mintha a belső piacon a tagállami szabályozásnak létjogosultsága lenne. Smith visszautasítja a Bizottság javaslatát.

Ashworth elmondta, hogy ez a kérdés jogi és érzelmi szempontból is megosztja a kollégákat, éppen ezért fontos, hogy az AGRI Szakbizottság véleményt nyilvánítson. Két fontos szempontot kell szem előtt tartani, egyrészt, hogy a döntéseknek tudományos tényeken kell alapulniuk, másrészt a termelők és fogyasztók számára választási lehetőséget kell biztosítani. Ashworth szerint a vélemény előadója joggal állítja, hogy az EU szintjén kell szabályozni ezt a kérdést, viszont az egyedi döntéseket eseti alapon, tagállami szinten kell meghozni, ezért támogatja a javaslatot.

Capoulas Santos véleménye szerint a polgárok GMO-hoz való viszonyából kell kiindulni és ezt kell összhangba hozni a belső piaci versenyszabályokkal. A szocialista frakció szeretne egy olyan felelős kompromisszumot kialakítani, amely mögé az egész Parlament felsorakozhat.

Lulling elmondta, hogy a szabályozás heves érzelmeket váltott ki a GMO növényekkel szemben. Úgy véli, hogy ésszerűen kell megközelíteni ezt a problémát, és felhívta a figyelmet arra, hogy az európai mezőgazdaságot nem zárhatjuk ki a technikai, műszaki fejlődésből.

Az Európai Bizottság képviselője üdvözölte Lyon véleménytervezetét és módosító javaslatait. Elmondta, hogy a Bizottság jelenleg is dolgozik azon a listán, amelyre a tagállamok hivatkozhatnak, hogy területükön megtiltsák a GMO termesztést. Az elkészült tanulmányt hamarosan átadják a Parlament és a Tanács részére. A környezeti, egészségügyi szempontok felmérését az EFSA (Európai Élelmiszer-biztonsági Hatóság) végzi, amelynek vizsgálatait a tagállamok saját vizsgálataikkal egészíthetik ki.

Kapcsolódó anyagok:

- [**Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a 2001/18/EK irányelvnek a tagállamoknak a területükön történő GMO-termesztés korlátozására, illetve megtiltására biztosított lehetőség tekintetében történő módosításáról**](#)
- [**Véleménytervezet: a 2001/18/EK irányelvnek a tagállamoknak a területükön történő GMO termesztés korlátozására, illetve megtiltására biztosított lehetőség tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletre irányuló javaslatról \(COM \(2010\) 0375 – C7-0178/2010 – 2010/0208 \(COD\)\) Előadó: George Lyon**](#)